



# Föreningen Svenskbyborna

## Nyhetsbrev sommaren 2018

Hej,

Så var sommaren här!

Det har varit en trevlig vår med mycket aktivitet. Anna Eborns film "Lida" om Lidia Utas i Gammalsvenskby har gått för fulla hus runt om i Sverige och fått mycket uppmärksamhet.

Nästa år 2019 firar vi 90-årsjubileum och det tänker vi fira med festligheter och middag på Gotland kring den 1 augusti. Vår energiska festkommittén är redan igång med planeringen. Så boka datumet redan nu!

Vill du ha mer koll på vad som händer i föreningen? Läs vår hemsida och gå med i Svenskbybornas facebookgrupp, där aktuella händelser kommer in.

*Styrelsen*



Anna Annas

Foto: Sofia Hoas

### KALENDARIUM 2018

*Med reservation för ändring,  
se hemsida för mer info.*

#### **Svenskbybornas museum med café**

Tisdagar-söndagar

26 juni-13 augusti kl 13-16.

Därefter söndagar i augusti och september.

Svenskbygården i Roma.

Välkomna!

#### **Föreläsning med Jörgen Hedman**

Måndagen den 31 juli kl. 18.00

"Tideräkning och högtidsdagar i Gammalsvenskby", Svenskbygården i Roma.

#### **Högtidsdagen i Roma,**

tisdagen den 1 augusti

10.00 Gudstjänst i Roma kyrka,

13.30 Årsmöte vid Svenskbygården

19.00 Visning filmen Lida med regissören Anna Eborn. Roma bygdegård.

#### **Torsdagsfika**

30/8, 27/9, 25/10 och 29/11 kl. 14-16

Välkomna på fika och samtal i svenskbygården.

#### **Svenskbyns mattraditioner i höst**

Studiecirkel på Gotland där vi lagar mat ihop.

Kontakta Anki Wallin om du vill vara med.

070-7442017, ac.wallin@hotmail.com

#### **Höstfest på Gotland**

Lördag den 27 oktober

Se tid och plats på hemsidan.

Anmälan till Lilian Jakobsson 070-421 73 22.

#### **Träff och adventsfirande i Stockholm**

Helgen den andra advent

Anmälan till Britta Hoas 076 105 29 99

Två av profilerna i Gammalsvenskbyn har gått till sista vilan den 11 februari.

Anna Annas och Maria Norberg.

Vi kommer att minnas er.

## Svenskbybornas Museum

*Johanna Larson*

Hej alla, i sommar kommer härliga Christian Hoas jobba i caféet och i museet på Svenskbygården i Roma.

Vi skulle behöva hjälp under vecka 31 och 32. Kan ni medlemmar i föreningen vara behjälpliga?

Det är öppet mellan 13-16 tisdag-söndag, så det är inte många timmar. Måndagar är det stängt.

Det är inte svårt och vi tar det som det kommer. Det gäller att koka kaffe, plocka fram fikabröd, öppna och stänga och ta betalt för fika och böcker i huvudsak, städa av lite och prata med folk. Själva museihistorien är ju ganska självgående nu när det finns en utställning.

Hör av er till Christina Knutas så tar hon emot er anmälan om vilka dagar ni kan.

mail: [tina\(a\)knutas.me](mailto:tina(a)knutas.me) eller

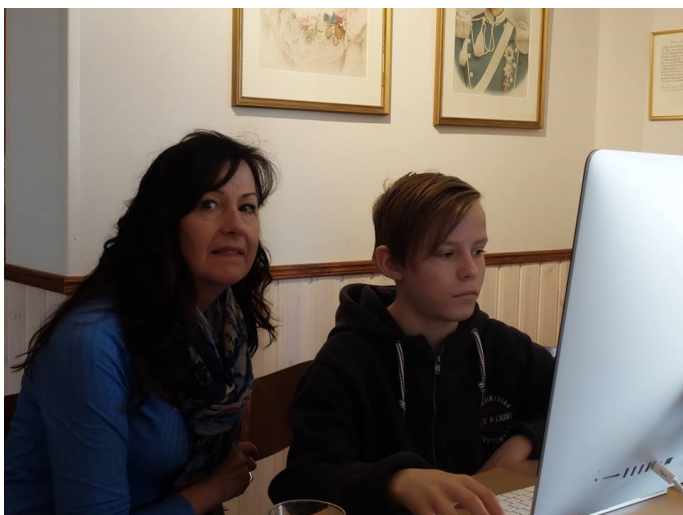
mobil: 070-480 78 89

## Familjedag

Den 1 maj ordnades en familjedag på Svenskbygården med många nya och gamla ansikten.

Föreningen bjöd bl.a. på, korv, tårta och ponyridning. Peter Knutas och riksarkivet/landsarkivet visade också topoteket, där Svenskbybornas bilder kommer att finnas sparade och tillgängliga.

En tradition vi hoppas kunna fortsätta med!



*Ivar Hoas och Ing-Marie Havklint ser på bilder i föreningens nya bildarkiv "topoteket".*

## Vet du någon som vill bli medlem?

Intresset för Svenskbyborna är stort, tack vare er medlemmar som pratar gott om föreningen. Vi ber vi er fortsätta att värva fler medlemmar bland nära, kära och andra ni vet skulle vara intresserade.

Ju fler vi blir desto bättre för framtiden.

2017 hade vi 670 enskilda medlemmar. I år saknar vi ännu en hel del medlemsavgifter.

Årsavgiften är 150 kr per person, hemmavarande barn 50 kr dock högst 350 kr (familj boende på samma adress.)

Betalas till pg 187879-2 eller swisha till 123 225 22 86.

**Kom ihåg att skriva namn och adress.**

## Besök från Svensklassen

Föreningen har fått fortsatt ekonomiskt stöd med 60 000 kr från "Oscar Ekmans stiftelse" för att fortsätta med svenskundervisningen i byn 2018. Larissa Belei har undervisning två gånger i veckan, eleverna studerar som tidigare på sin fritid. Det är en ungdomsgrupp och en vuxengrupp.

Några av studenterna kommer till Sverige till den 1 augusti 2018.

## GDPR

Den 25 maj i år ersätts personuppgiftslagen (PuL) av den nya dataskyddsförordningen GDPR (General Data Protection Regulation). Med anledning av den har Föreningen skrivit en policy för hantering av personuppgifter. Policyn innebär att vi tydligare skriver hur och varför vi lagrar personuppgifterna och en rutin för att vi tar bort uppgifterna när du inte längre är medlem. Du har rätt att på egen begäran få dina uppgifter hos oss rättade, raderade eller kompletterade.

Genom ditt medlemskap har du tidigare medgivit att du önskar få nyhetsbrev från Föreningen Svenskbyborna och hoppas att du även i fortsättningen vill det. Om så inte är fallet måste du höra av dig, så att vi kan ta bort eller ändra dina uppgifter.

Maila till: [kontakt@svenskbyborna.se](mailto:kontakt@svenskbyborna.se) eller tel. 070-786 51 74.

## Svenskbyprojektet, ICLD

Våra tre delprojekt demokrati, jordbruk och turism rullar på och utvecklas över alla förväntningar. Nu har vi varit igång med projektet i 2 år. Det gör att nu finns tilliten mellan alla aktörer, eftersom många nya vänskapsband har knutits. Samtidigt som förståelsen för hur sådana här projekt fungerar börjar sjunka in, därmed har byn mycket lättare att ta till sig det vi lär ut och vi lär av dem.

I grunden är detta ett demokratiprojekt, med huvudmål att bygga upp de demokratiska funktionerna. Mycket handlar om kunskapsöverföring, åt båda håll!

Vi har nu genomfört 5 utbildningsveckor, tre i Zmijivka och två här på Gotland.

I mars var vi i byn och genomförde en förstudie kring ett nytt vattensystem i Gammalsvenskby, med på resan var Jonas Aaw som är vattenexpert på ÅF. Samtidigt tog projektet dit en av Ukrainas bästa experter på potatisodling, hans utbildning var väldigt uppskattad. För demokratidelen så hade vi med två experter från Kiev, en svensk och en ukrainsk, kring den pågående kommunreformen. Bysovjeten var väldigt tacksam med en sådan direktkanal inför svåra stundande vägval för byn.

Sofia jobbade med turistgruppen och bland annat scannades bilder in hos de gamla gummorna som ännu finns kvar.

Mellan den 19-26 maj var en grupp på 18 personer här på ön. Vi genomförde ett 6 dagar långt program med totalt 46 programpunkter. Vi visade bland annat Romaskolan, besökte Gothem för att visa hur de jobbar med sin sockenutveckling, samt ett flertal studiebesök på jordbruks- och turistföretag.

Nästa aktivitet blir i september, då åker ca 12 gotlänningar till byn för en ny utbildningsvecka.

Kom gärna med inspel till mig på vad som är prioriterat att fokusera utbildningarna på framöver.

*Lars Thomsson, projektsamordnare*

## Byborna behöver fortsatt hjälp!

Byborna har det tungt i spåren av kriget i östra Ukraina och drabbas hårt av landets usla ekonomi. De har svårt att bekosta kolet som värmer husen och nödvändiga mediciner. Hjälpbehovet är stort.

Föreningen garanterar att pengarna kommer fram och de redovisas noggrant. Föreningens insamlingar har under året givit pengar till ålderdomshemmet, förskolan och enskilda behövande. Även 100 kr är till stor hjälp till någon i byn! Eller bli månadsgivare!

Sätt in pengar på pg 187879-2 eller föreningens swish 123 225 22 86.

## Märk gåvan med "Gåva till byn"



Sven Bjerlestam delar ut föreningens hjälp till Elsa Utas och hennes son Johannes.

## Tack för gåvor till byn

Tack alla medlemmar som skänkt gåvor till Gammalsvenskby på olika sätt.

Gåvorna kommer oavkortat gå till de behövande i byn som kommer att göra en livsavgörande skillnad för varje individ.

Och tack Sven Bjerlestam, Natascha Hautunseva, Natascha Zablude och Julia Bulba för ert outröttliga arbete i byn.

**Tack alla!**

## Topoteket - vårt nya online arkiv

av Peter Knutas

Det har varit på tal länge att vårt arkiv och våra samlingar behövde digitaliseras. Varför är digitalisering viktigt och vad innebär det?

Kortfattat så är digitalisering en fråga om format, en pärm flyttar in på en hårddisk och därmed vinner man inte bara fysiskt utrymme utan man ökar framförallt tillgängligheten till materialet. Vilket är en stor vinst för oss som har ättlingar och intresserade spridda över hela klotet. I bästa fall blir det också lättare att hitta och det tror jag att Topoteket är ett utmärkt verktyg för. (mer om detta senare). Ytterligare en aspekt är beständigheten, en brand eller nåt annat hemskt skulle kunna ödelägga originalen och även om en scannad bild bara är en kopia så finns den kvar för framtiden.

Så sammanfattningsvis kan sägas att digitalisering består av tre olika steg. Först att få en överblick och uppfattning av arkivet. För det andra att digitalisera, i de flesta fall scanna in bilder och dokument men också att fotografera av föremål och omvandla rörlig bild och ljud till digitala format. Slutligen det tredje steget, att göra tillgängligt. Och det var här den stora utmaningen kom, jag undersökte olika museums arkiv, alltifrån större som Nordiska Museet och Gotlands Museum, men också mindre såsom Brucebo och försvarsmuseet i Tingstäde. Tittade på hembygdsförbundet lösningar och möjligheterna att skapa en egen databas. Alla hade sina för- och nackdelar men det var svårt att finna något som passade vår storlek och vilja till att nå ut och göra det publikt och lättanvänt. Det var när jag var i kontakt med riks/landsarkivet som lösningen syntes möjlig. De lanserade en ny tjänst som hette Topoteket, helt nytt i Sverige och med sitt ursprung i Österrike.

Det speciella med Topoteket är att det finns olika sökvägar. Man kan söka med text (som brukligt) men också med geo-taggar (alltså på en karta, om man tex. vill se ankomsten till Trelleborg, söker man på orten) eller en viss



(begränsar sin sökning till en epok, tex. 1921-1922 vid hungersnöden).

En annan stor fördel är att medlemmar och andra intresserade och kunniga besökare kan bidra med kunskap. Lite som Wikipedia men med skillnaden att det filtreras genom admin, alltså man mailar in det man vet och så kan man öka på informationen om bilden i fråga. Ytterligare en fördel är att man kan ladda ner bilder, ifall de inte är skyddade av copyright.

Så hittar man en familjebild behöver man inte åka till Roma och plocka den från en pärm. Utan bara ladda hem en 5 mb bild (vilket räcker till det mesta, det digitala originalet är i tiff och ofta runt 20-30 mb) och det är ju tacknämligt ifall man bor i Vancouver eller så!

En annan sak som jag vill nämna är att man kan lägga upp, inte bara dokument och bilder, utan även ljud och rörlig bild.

Så just nu ligger drygt 200 bilder och dokument och det är bara början!

Men värt att nämna är att Topoteket är bara toppen på isberget, det är föreningens publika arkiv. Så digitaliseringen är större än så och målsättningen är allt skall ligga på två hårddiskar som inte bor på samma ort och därmed säkra det för framtiden.

Avslutningsvis så tror jag att det här är ett bra sätt att tillgänglig göra vår unika historia och att det blir ett aktivt arkiv. För att det skall bli bättre och växa behövs hjälp från kunniga medlemmar, alltifrån att känna igen personer och platser när information saknas till att scanna gamla handlingar och finna nya hemma i skåpen. Att det kan bli en mötesplats för ung som gammal och att alla kan bidra med något! Så tanken är att vi till hösten skall ordna kurser och kanske skapa en arkiv kommitté som kan göra det levande.

Så kolla på: <http://svenskbyborna.topotek.se>

